

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2017

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	18
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	19
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	20
5.1	Zunanje ocenjevanje	20
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	20
6	Povzetek.....	21
6.1	Ocena uspeha kandidatov	21
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	21
6.3	Druge ugotovitve	22

Avtorja:

Boštjan Šeruga, glavni ocenjevalec za zgodovino

dr. Aleš Gabrič, predsednik DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 14. redni seji 27. 09. 2017.

Ljubljana, november 2017

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

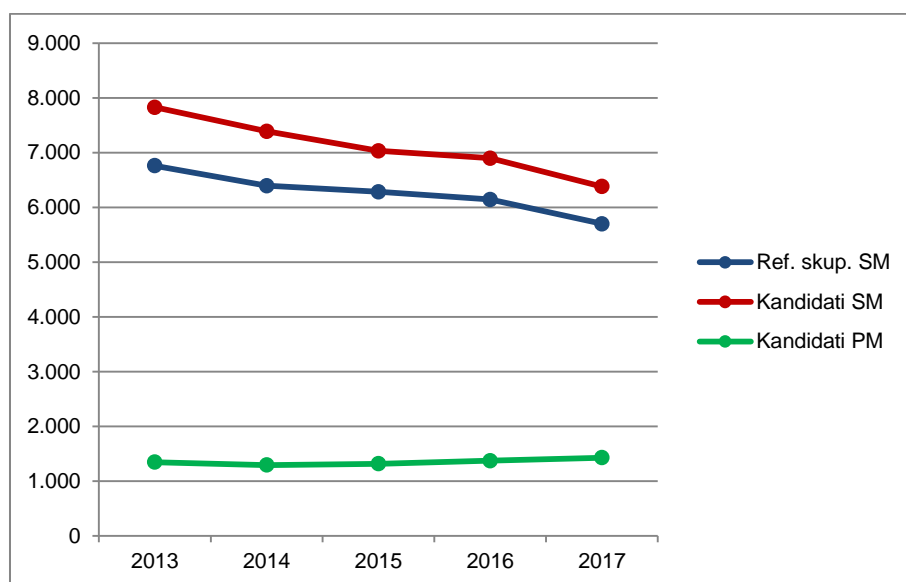
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	6.759	7.826	1.346
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

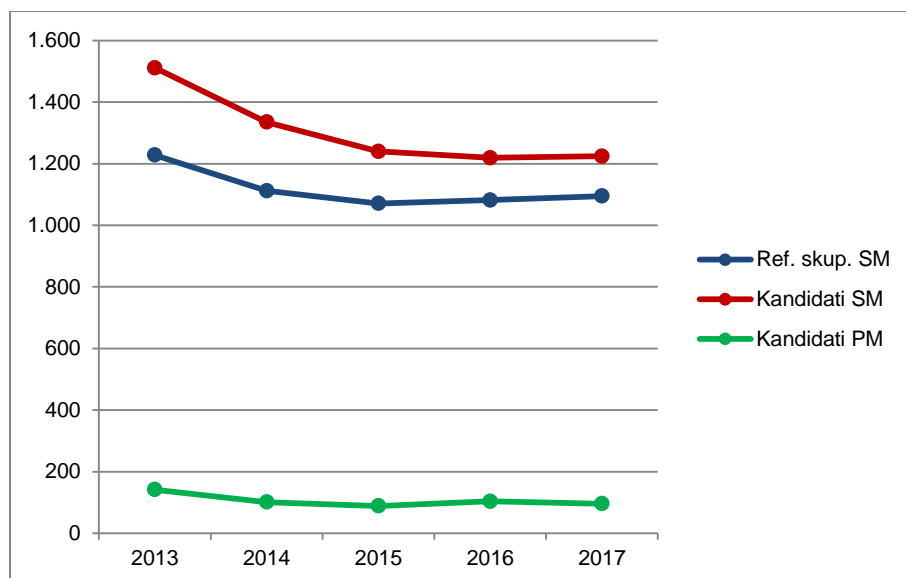
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	1.228	1.511	142
2014	1.112	1.335	101
2015	1.071	1.240	89
2016	1.082	1.219	104
2017	1.095	1.224	96

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

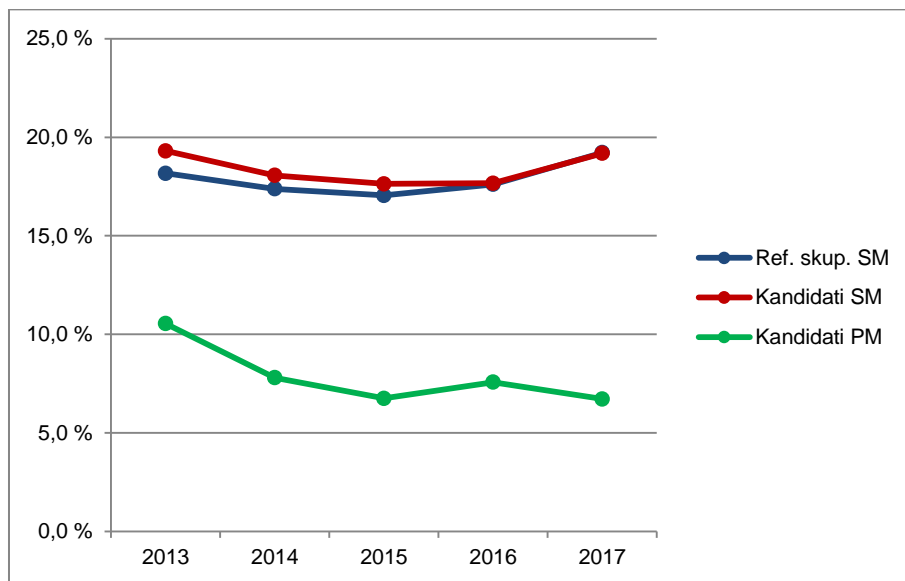
Vir: Državni izpitni center, 2017

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2013 do 2017 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2013	18,2 %	19,3 %	10,5 %
2014	17,4 %	18,1 %	7,8 %
2015	17,0 %	17,6 %	6,8 %
2016	17,6 %	17,7 %	7,6 %
2017	19,2 %	19,2 %	6,7 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2013–2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

	Število	Delež
Splošna gimnazija	842	63,8 %
Klasična gimnazija	51	3,9 %
Gimnazija	893	67,7 %
Tehniška gimnazija	83	6,3 %
Ekonomska gimnazija	55	4,2 %
Umetniška gimnazija	64	4,8 %
Strokovna gimnazija	202	15,3 %
Ref. skup. SM	1.095	83,0 %
Ostali SM	129	9,8 %
Kandidati SM	1.224	92,7 %
Kandidati PM	96	7,3 %

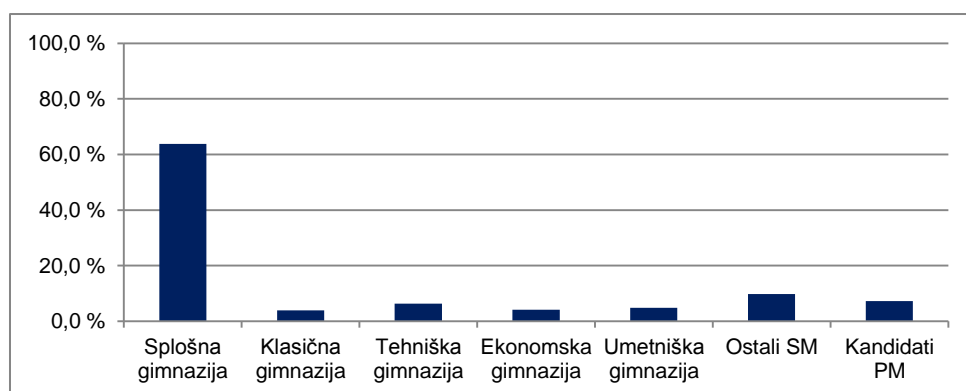
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

Vir: Državni izpitni center, 2017

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2017 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

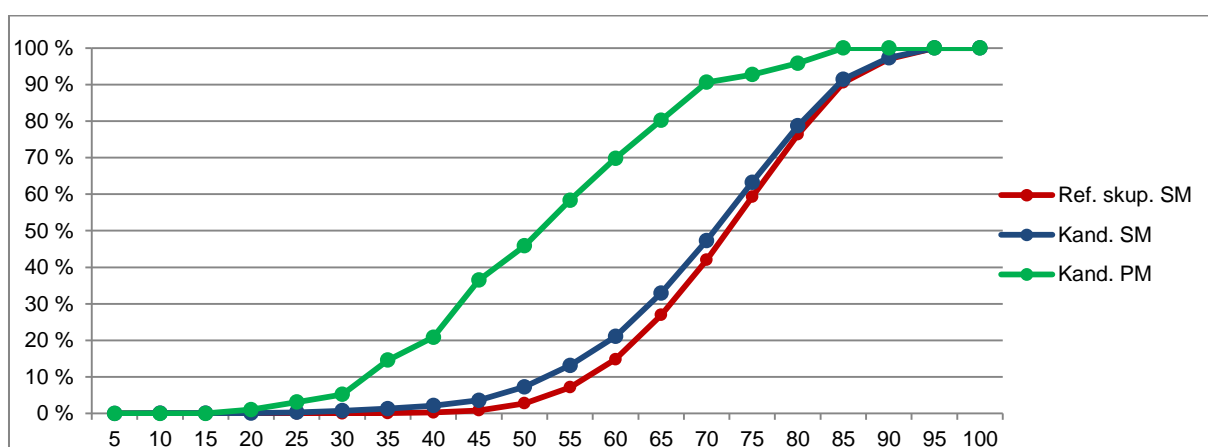
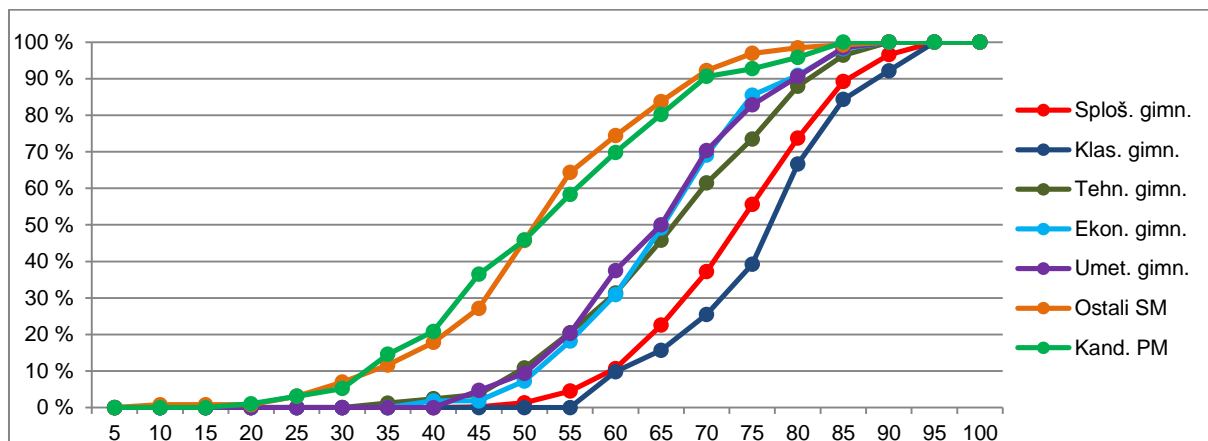
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	2
31-35	0	0	0	1	0	0	1	1	7	6	9
36-40	0	0	0	1	1	0	2	2	10	8	6
41-45	2	0	2	1	0	3	4	6	18	12	15
46-50	9	0	9	6	3	3	12	21	45	24	9
51-55	27	0	27	8	6	7	21	48	72	24	12
56-60	52	5	57	9	7	11	27	84	97	13	11
61-65	100	3	103	12	10	8	30	133	145	12	10
66-70	123	5	128	13	11	13	37	165	176	11	10
71-75	155	7	162	10	9	8	27	189	195	6	2
76-80	153	14	167	12	3	5	20	187	189	2	3
81-85	130	9	139	7	4	5	16	155	156	1	4
86-90	62	4	66	3	1	1	5	71	72	1	0
91-95	29	4	33	0	0	0	0	33	33	0	0
96-100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	842	51	893	83	55	64	202	1.095	1.224	129	96

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	3 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	7 %	5 %
35	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	12 %	15 %
40	0 %	0 %	0 %	2 %	2 %	0 %	1 %	0 %	2 %	18 %	21 %
45	0 %	0 %	0 %	4 %	2 %	5 %	3 %	1 %	4 %	27 %	36 %
50	1 %	0 %	1 %	11 %	7 %	9 %	9 %	3 %	7 %	46 %	46 %
55	5 %	0 %	4 %	20 %	18 %	20 %	20 %	7 %	13 %	64 %	58 %
60	11 %	10 %	11 %	31 %	31 %	38 %	33 %	15 %	21 %	74 %	70 %
65	23 %	16 %	22 %	46 %	49 %	50 %	48 %	27 %	33 %	84 %	80 %
70	37 %	25 %	37 %	61 %	69 %	70 %	66 %	42 %	47 %	92 %	91 %
75	56 %	39 %	55 %	73 %	85 %	83 %	80 %	59 %	63 %	97 %	93 %
80	74 %	67 %	73 %	88 %	91 %	91 %	90 %	76 %	79 %	98 %	96 %
85	89 %	84 %	89 %	96 %	98 %	98 %	98 %	91 %	91 %	99 %	100 %
90	97 %	92 %	96 %	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	97 %	100 %	100 %
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2017

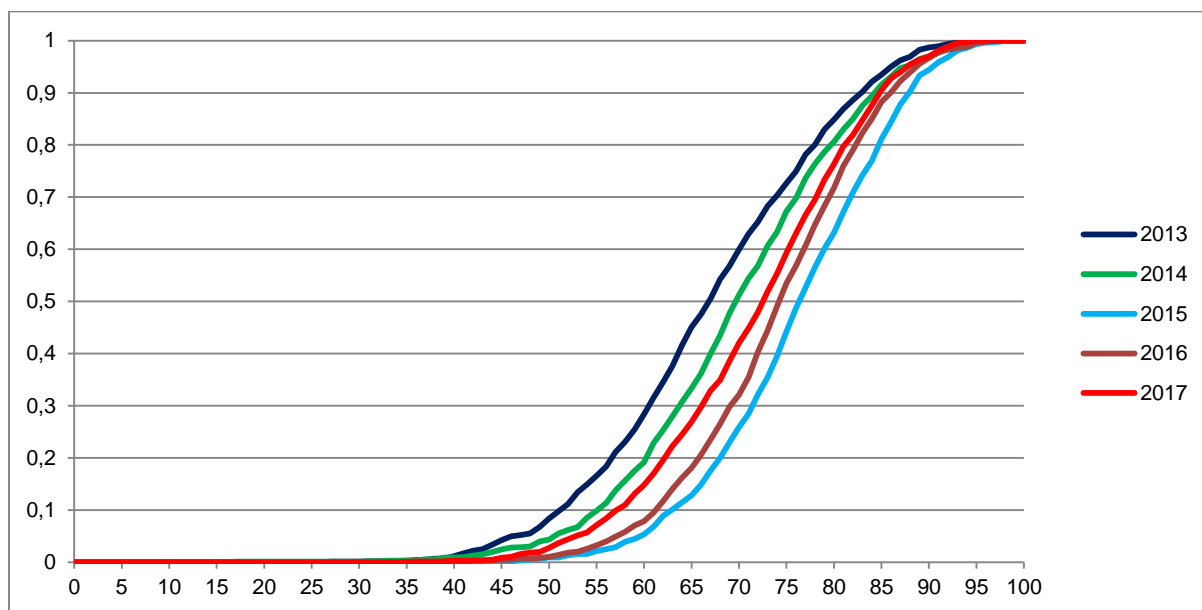
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2013 do 2017, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2013	49	61	73	85
2014	49	61	73	85
2015	50	62	74	86
2016	50	62	74	86
2017	50	62	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2017

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2017 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

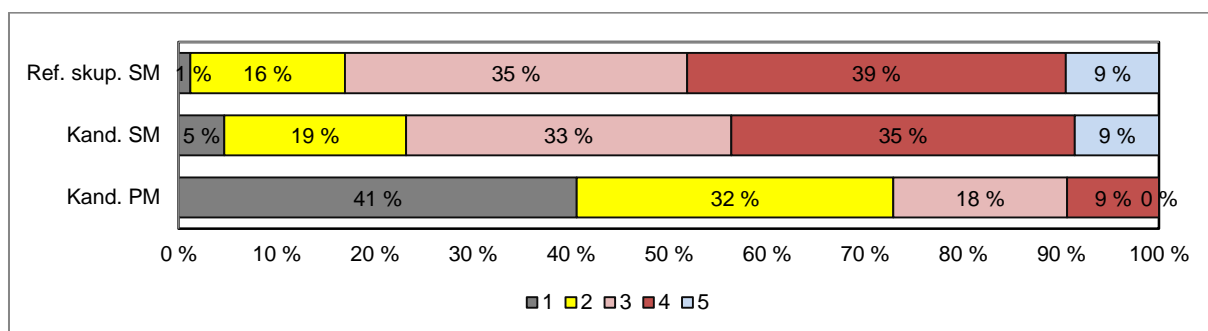
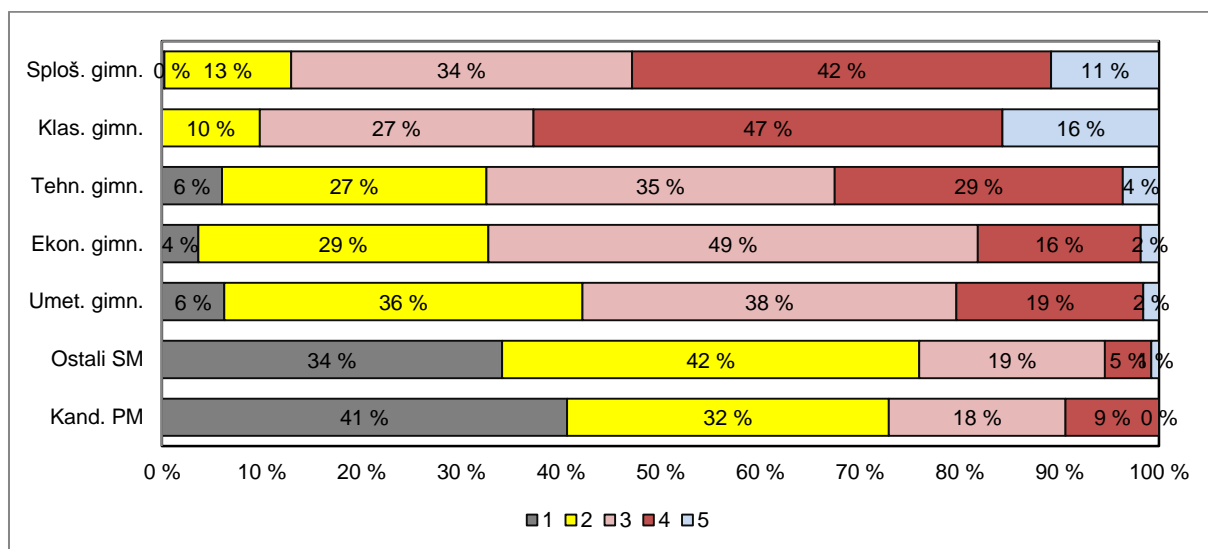
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	2	0	2	5	2	4	11	13	57	44	39
2	107	5	112	22	16	23	61	173	227	54	31
3	288	14	302	29	27	24	80	382	406	24	17
4	354	24	378	24	9	12	45	423	429	6	9
5	91	8	99	3	1	1	5	104	105	1	0
Uspešni	840	51	891	78	53	60	191	1.082	1.167	85	57
Skupaj	842	51	893	83	55	64	202	1.095	1.224	129	96

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	0 %	0 %	6 %	4 %	6 %	5 %	1 %	5 %	34 %	41 %
2	13 %	10 %	13 %	27 %	29 %	36 %	30 %	16 %	19 %	42 %	32 %
3	34 %	27 %	34 %	35 %	49 %	38 %	40 %	35 %	33 %	19 %	18 %
4	42 %	47 %	42 %	29 %	16 %	19 %	22 %	39 %	35 %	5 %	9 %
5	11 %	16 %	11 %	4 %	2 %	2 %	2 %	9 %	9 %	1 %	0 %
Uspešni	100 %	100 %	100 %	94 %	96 %	94 %	95 %	99 %	95 %	66 %	59 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2017

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	842	51	893	83	55	64	202	1.095	1.224	129	96
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,67	21,45	19,77	17,03	16,22	17,05	16,82	19,29	19,17	15,10	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,79	3,96	3,80	3,34	3,53	3,58	3,47	3,74	3,69	2,88	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,70	3,92	3,72	3,41	3,64	3,77	3,58	3,69	3,64	2,90	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,50	3,69	3,52	2,98	2,84	2,73	2,86	3,39	3,24	1,96	1,96
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,50	3,69	3,51	2,95	2,84	2,72	2,85	3,39	3,23	1,91	1,96
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	73,42	76,24	73,58	66,28	65,64	64,65	65,59	72,11	69,96	51,73	52,45
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	74	77	74	68	66	65,5	66	73	71,5	51	53
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,01	9,35	9,99	11,90	10,21	10,71	11,05	10,65	12,62	13,33	14,73
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,94	3,82	3,93	3,47	3,57	3,47	3,50	3,85	3,79	2,73	4,00
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,14	4,10	4,14	3,93	4,04	3,92	3,96	4,10	4,05	3,08	3,95
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,71	0,56	0,70	0,77	0,69	0,70	0,72	0,72	0,73	0,77	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,70	0,57	0,70	0,76	0,59	0,74	0,69	0,70	0,70	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,60	0,45	0,59	0,67	0,57	0,64	0,61	0,58	0,58	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,56	0,56	0,57	0,57	0,53	0,63	0,55	0,58	0,61	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,56	0,56	0,57	0,57	0,53	0,63	0,55	0,58	0,61	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,62	0,57	0,62	0,64	0,50	0,58	0,59	0,63	0,66	0,73	0,26
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,52	0,63	0,53	0,48	0,50	0,60	0,52	0,53	0,56	0,52	0,39
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,32	0,50	0,32	0,32	0,39	0,38	0,35	0,32	0,45	0,39	0,34
Neuspešni s PP	0,24	0,00	0,22	6,02	3,64	6,25	5,45	1,19	4,66	34,11	40,63
Neuspešni brez PP	0,83	0,00	0,78	8,43	3,64	7,81	6,93	1,92	5,72	37,98	40,63

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

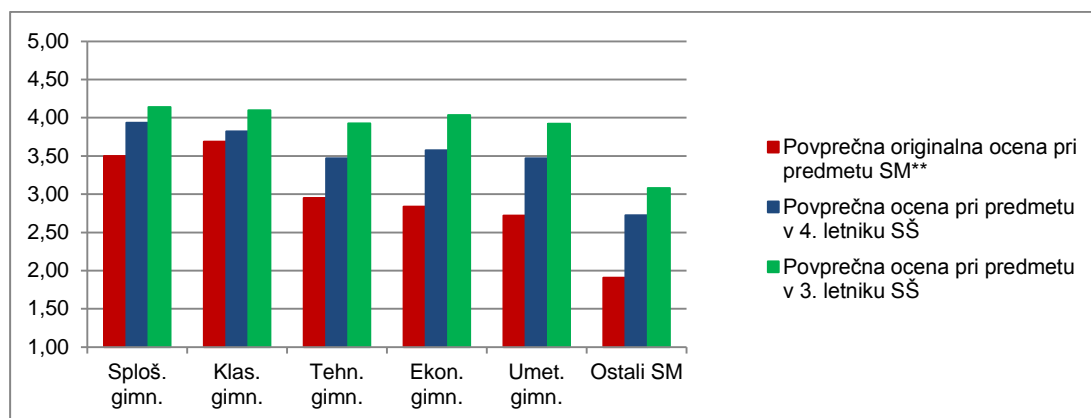
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

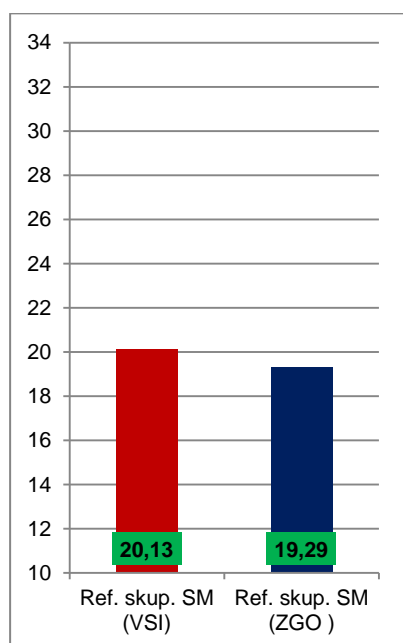
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2017

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2017 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2017

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

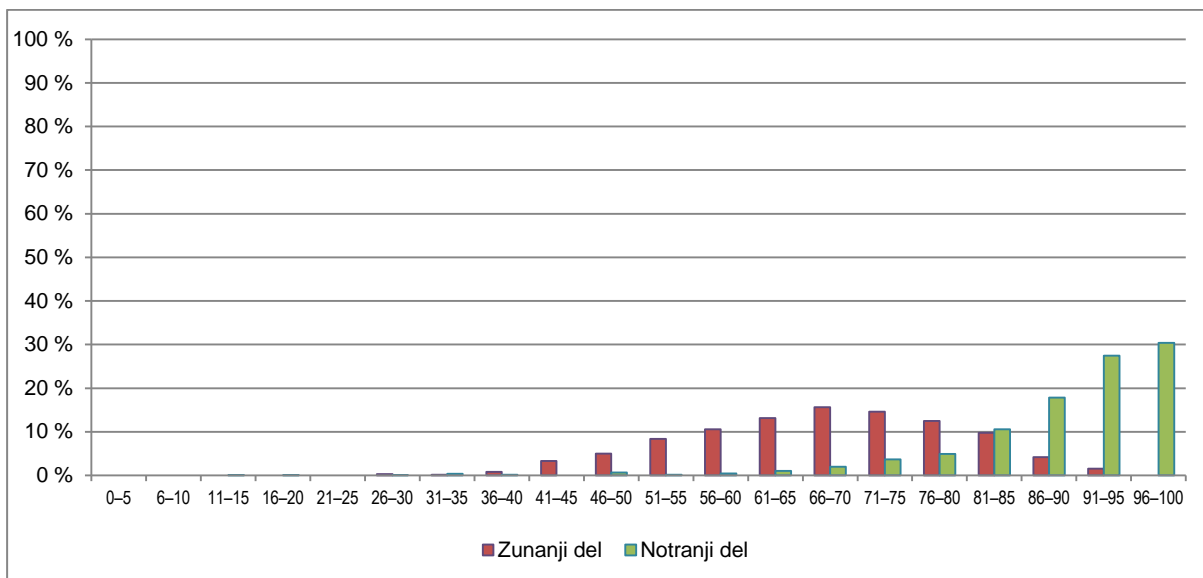
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.095	1.095
Povprečno število odstotnih točk	53,86	18,25
Standardni odklon odstotnih točk	9,80	2,11
Maksimalno število odstotnih točk	76,00	20,00
Povprečna težavnost	0,67	0,91

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	0 %	0 %
36–40	1 %	0 %
41–45	3 %	0 %
46–50	5 %	1 %
51–55	8 %	0 %
56–60	11 %	0 %
61–65	13 %	1 %
66–70	16 %	2 %
71–75	15 %	4 %
76–80	13 %	5 %
81–85	10 %	11 %
86–90	4 %	18 %
91–95	2 %	27 %
96–100	0 %	30 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2017

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2017.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	1.095	1.095	1.095
Povprečno število odstotnih točk	28,46	25,40	18,25
Standardni odklon odstotnih točk	5,34	5,49	2,11
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,71	0,64	0,91

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi je nalogam dodano gradivo, ki kandidatom pomaga pri odgovorih. Pomagali so si z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so večinoma zemljevidi. Izpitni poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri prvi izpitni poli dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT) vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom. Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke med 0,5 in 0,30, srednje težke med 0,30 in 0,70, lahke med 0,70 in 0,85 ter ultralahke nad 0,85. Povprečni IT celotne izpitne pole 1 je bil 0,7114, kar pomeni, da je bila v povprečju lahka. Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 42,68 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.1: Uspeh pri Izpitni poli 1

Štev. kandidatov	Povprečno število točk	Maksimalno število doseženih točk	Minimalno število doseženih točk	Korelacija z IT testa	oceno s SŠ
1.095	42,68	59	14	0,59	0,7114

Preglednica 4.3.2: Indeksi težavnosti posameznih nalog v Izpitni poli 1

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge												
ultratežka	pod 0,15	0													
težka	od 0,15 do 0,30	0													
srednje težka	od 0,30 do 0,70	13	5	8	9	10	11	12	14	15	17	20	21	22	23
lahka	od 0,70 do 0,85	10	1	2	3	4	6	13	16	18	19	24			
ultralahka	nad 0,85	2	7	25											

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali 9. in 11. naloga.

9. naloga (IT: 0,52; ID: 0,51)

Pojasnite pojma, povezana z obdobjem po Aleksandru Makedonskem.

DIADOHI

HELENIZEM

(2 točki)

Precej kandidatov je na to vprašanje slabše odgovarjalo. Kandidati slabo poznajo osnovne zgodovinske pojme iz obdobja prvih velikih civilizacij. Hkrati je naloga pokazala, da imajo težave s pojasnjevanjem pojmov.

11. naloga (IT: 0,40; ID: 0,31)

Neposreden vpliv na razvoj rimske kulture, družbe in države so imeli Etruščani.

11.1 Glede na sliki 4 in 5 navedite, v čem je viden etruščanski vpliv.

11.2 Pojasnite, kaj je simboliziral etruščanski fascies, ki so ga za svoj simbol prevzeli tudi italijanski fašisti.

(2 točki)

To nalogo so kandidati reševali najslabše. Zlasti velike težave so imeli s pojasnitvijo, kaj je simboliziral etruščanski fascies. Kandidati so etruščanski fascies zamenjevali z italijanskim fašističnim simbolom fasciesa.

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine. Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,63, kar pomeni, da je bila v povprečju izpitna pola 2 srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 2 dosegli v povprečju 38,10 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.3: Uspeh pri Izpitni poli 2

Število kandidatov	Povprečno število točk	Maksimalno število doseženih točk	Minimalno število doseženih točk	Korelacija z oceno s SŠ	IT testa
1095	38,10	57	16	0,56	0,6350

Preglednica 4.3.4: Indeksi težavnosti posameznih nalog v Izpitni poli 2

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge														
			1	4	5	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18		
ultratežka	pod 0,15	0															
težka	od 0,15 do 0,30	0															
srednje težka	od 0,30 do 0,70	18	1	4	5	8	9	10	11	13	14	15	16	17	18		
			19	20	22	23	24										
lahka	od 0,70 do 0,85	7	2	3	6	7	12	21	25								
ultralahka	nad 0,85	0															

Med vsemi nalogami so najbolj izstopale 4., 17. in 24. naloga.

4. naloga (IT: 0,46; ID: 0,36)

Z oblikovanjem slovenskega političnega programa se je pojavila tudi potreba po geografski opredelitvi »slovenskega etničnega prostora«. Nastal je Zemljevid slovenske dežele in pokrajin.

Zapišite ime in priimek osebe, ki je izdelala ta zemljevid.

(1 točka)

Precejšen del kandidatov je imel težave z navajanjem osebe, ki je izdelala ta zemljevid. Gre za splošna znanja, vendar vprašanje spada med vprašanja zaprtega tipa. Kandidati morajo poznati povsem točen odgovor, saj noben drug odgovor razen točne navedbe imena in priimka ne pride v poštev.

17. naloga (IT: 0,45; ID: 0,37)

Z nastankom Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev smo Slovenci dobili tudi prvo univerzo.

Katerega leta je bila ustanovljena univerza v Ljubljani?

(1 točka)

Podobno kot pri 4. nalogi so tudi tukaj kandidati morali navesti natančno leto ustanovitve univerze v Ljubljani. Kaže, da imajo s tovrstnimi nalogami, kjer je potrebno navesti natančne podatke, največ težav. Zapisi kandidatov so bili pomanjkljivi ali napačni.

24. naloga (IT: 0,41; ID: 0,28)

Po vojni se je država ukvarjala s številnimi težavami. Ena izmed teh je bilo vsesplošno pomanjkanje hrane in kmetijskih pridelkov. Država je zato uvedla obvezni odkup.

24.1 Po katerem merilu je država določala višino obveznega odkupa?

24.2 Pojasnite, zakaj so se kmetje upirali obveznemu odkupu.

(2 točka)

To nalogo v izpitni poli 2 so kandidati reševali najslabše, čeprav po vsebini spada med lažje, po IT (0,41) pa med srednje težke naloge po reševanju. Kandidati slabše obvladajo obdobje nacionalne zgodovine po II. svetovni vojni in posledično so najslabše odgovarjali na to vprašanje, saj niso imeli nobene dodatne pomoči besedila ali slikovnega gradiva.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Analiza vprašalnikov je pokazala, da so kandidati v izpitni poli 1 največ nepravilnih odgovorov podali pri nalogah 11.2, 14.2 in 22. Pri nalogi 11.2 so morali pojasniti, kaj je simboliziral etruščanski fasces. Večina kandidatov je simbol etruščanskega fascesa zamenjevala s simbolom fašističnega fascesa. Pri nalogi 14.2, zakaj je Cezar izvedel reformo koledarja, je glavnina kandidatov navajala, ker je želel en mesec poimenovati po sebi. Na vprašanje pri nalogi 22.1 so kandidati morali opisati razliko med dominikalno in rustikalno zemljo. Kljub pomoči slike kandidati ne poznajo pojma dominikalna in rustikalna zemlja oziroma so površni pri opisovanju temeljnih razlik med dominikalno in rustikalno zemljo.

Pri izpitni poli 2 se je največ napačnih odgovorov pojavljalo pri 1., 14. in 23. nalogi. Največ nepravilnih odgovorov pri nalogi 1.1 je bilo pri navedbi, katera pisava se je razvila na Štajerskem in katera na Kranjskem. Kandidati so kljub pomoči slike zamenjevali obe pisavi ter pisali dajnico na Kranjskem in metelčico na Štajerskem, kar je nepravilno. Pri nalogi 14.2, kjer je bilo vprašanje, za kakšno politično prihodnost se je zavzemal Cankar, so kandidati pisali, da se je zavzemal za samostojno Slovenijo, kar je napačen odgovor, saj se je zavzemal za politično združitev južnoslovanskih narodov. Pri 23. nalogi so kandidati največkrat nepravilno odgovarjali na vprašanje, za katero listo so lahko volili volivci. Odgovarjali so namreč, da so volili komunistično stranko/listo. Pravilen zapis bi bil lista Ljudske fronte oz skrinjica brez liste.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Izpitne pole je ocenjevalo 58 zunanjih ocenjevalcev. Analiza je pokazala, da sta obe poli zelo dobro ocenjeni: izpitna pola 1 s 4,2 točke od 5 možnih, izpitna pola 2 pa s 3,9.

Statistični izračuni njihovih ocen so prikazani v preglednicah 4.5.1 in 4.5.2

Preglednica 4.5.1: Ocena zunanjih ocenjevalcev, Izpitna pola 1

Izpitna pola 1	Ocena
strukturirane naloge	4,3
izbor gradiva za barvno prilogo	3,8
skupna ocena	4,4
skupaj	4,2

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2017

Preglednica 4.5.2: Ocena zunanjih ocenjevalcev, Izpitna pola 2

Izpitna pola 2	Ocena
strukturane naloge	3,9
izbor gradiva za barvno prilogo	3,8
skupna ocena	4,2
skupaj	3,9

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2017

Večina zunanjih ocenjevalcev je izpitni poli ocenila kot primerni. Večina jih meni, da so pole ustrezne in dobro pripravljene. Edina njihova priporočila so v smeri bolj natančno zastavljenih vprašanj, npr. naj se v vprašanju natančno zapiše, koliko elementov se zahteva. Na splošno so zunanji ocenjevalci zadovoljni z izborom virov, zemljevidov in vprašanj pri obeh polah in si podobno želijo tudi v prihodnje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2017 so kandidati pisali v četrtek, 8. 6. 2017. Naslednji dan, 9. 6. 2017, smo člani DPK SM za zgodovino skupaj z nekaterimi zunanjimi ocenjevalci izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje*. V soboto, 10. 6. 2017, je bila izvedena moderacija Navodil za ocenjevanje v dveh skupinah še z ostalimi zunanjimi ocenjevalci. Oddaja ocenjenih izpitnih pol je bila v petek, 16. 6. 2017. Zunanje ocenjevanje je potekalo brez težav in zapletov.

V sredo, 21. 6. 2017, smo člani DPK SM za zgodovino opravili še kontrolno ocenjevanje izpitnih pol kandidatov, ki so bili 1 ali 2 odstotni točki pod mejo za pozitivno oceno.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V letošnjem spomladanskem izpitnem roku je prišlo na vpogled nalog 65 kandidatov (lani 70). Ugovor na oceno je vložilo 37 kandidatov (lani 44). Število točk se je spremenilo 21 kandidatom (lani 28). Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila 8 kandidatom (lani 16). V primerjavi z lanskim letom se je letos število ugovorov nekoliko zmanjšalo.

Preglednica 5.2.1: Ugovori kandidatov na oceno

Število vseh izpitov	Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
1.320	65	37	21	8

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Izpit splošne mature iz zgodovine je leta 2017 potekal brez posebnosti. V letu 2017 je izpit prvič opravljalo 1.095 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov), kar je nekoliko več kot leta 2016, ko jih je bilo 1.082. V tem pogledu zgodovina še vedno nekoliko zaostaja v primerjavi z drugimi družboslovnimi predmeti, vzrok za to pa je že dolgo znan. Zgodovina je med izbirni predmeti edina, pri kateri mora kandidat obvladati snov štirih let gimnazijskega šolanja, kar jo naredi v očeh kandidatov težjo v primerjavi s predmeti, ki so jih imeli na urniku le eno ali, denimo, dve šolski leti.

Letošnja povprečna ocena je bila 3,39, kar je manj kot leta 2016, ko je bila 3,57. Ker DPK SM za zgodovino že več let zapored ni spremenila mej med ocenami, so ti podatki zelo primerljivi. V zadnjih letih je povprečna ocena pri zgodovini višja od tiste izpred nekaj let, deleži od najnižje do najvišje ocene se pretirano ne spreminjajo.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

DPK SM za zgodovino ocenjuje, da do potrebe po spreminjanju mej med ocenami ne prihaja zaradi tega, ker v postopku priprave izpitnih pol posveti veliko pozornost temu, da so pole med seboj po zahtevnosti zelo uravnotežene. Vse nudijo kandidatom enako količino pomoči v besedilih in slikovnem gradivu, pa tudi delež vprašanj na različnih taksonomskih stopnjah je med izpitnimi polami primerljiv.

Čeprav so vprašanja jasno zapisana, še vedno opažamo, da jih kandidati preberejo premalo natančno. Pogosto izgubljajo točke, ker so premalo pozorni na navodila in npr. podatke le navajajo, namesto da bi jih pojasnjevali, kot to zahtevajo navodila. Tudi v ugovorih lahko naletimo na primere, ko kandidat trdi, da je zapisal isto, kot je navedeno v besedilu ob nalogi. A so tovrstni ugovori največkrat zavrnjeni prav z utemeljitvijo, da je to premalo in da so navodila zahtevala pojasnitev že z zapisanega ter postavitev te problematike v širši historični kontekst. Dosti je tudi primerov, ko kandidati napačno izrabijo pomoč in v rešitev zapišejo premalo natančen zapis imena, kraja, države ipd., – v takšnih primerih pa se, zaradi pomoči, zahteva povsem natančen zapis in že najmanjši odklon pomeni izgubo točke.

Pri tem igrajo veliko vlogo tudi srednješolski profesorji in/ali zunanji ocenjevalci, ki pripravljajo kandidate na maturitetni izpit. Zunanji ocenjevalci večinoma potrjujejo ustreznost sedanjega tipa izpitnih pol. Kot je že običajno, so tudi tokrat kandidati nekoliko bolje reševali izpitno polo 1 – občo zgodovino. Zunanji ocenjevalci nekoliko strožje ocenjujejo ustreznost izpitne pole 2 – iz narodne zgodovine, čeprav podrobnejša analiza posameznih nalog ne nakazuje, da bi dejansko na račun izpitne pole 2 zapisali več kritičnih pomislekov. Analiza po posameznih nalogah namreč pokaže, da izrazito težka vprašanja, ki jih le majhen del kandidatov reši ustrezno, najdemo enakomerno v obeh izpitnih polah. Prav ta vprašanja pa tudi ločijo povprečne kandidate od odličnih. Povprečna nižja ocena pri narodni zgodovini je tudi posledica dejstva, da se te teme obdelujejo proti koncu šolskega leta in ostaja premalo časa za utrjevanje na hitro predelane snovi.

6.3 Druge ugotovitve

Da so izpitne pole in *Navodila za ocenjevanje* dovolj jasna, nakazujejo vse krajše moderacije, potrebne za uskladitev mnenj in vnos morebitnih dopolnil. Dodatna potrditev temu sklepu je tudi relativno nizko število ugovorov na oceno in zelo nizko število sprememb ocene (letos zgolj 8, lani 16).

Večje pozornosti je vredno padanje korelacije med notranjim in zunanjim delom maturitetnega izpita. Ta je bil letos 0,32 (leta 2016 je bil 0,34, leta 2015 pa 0,37). Čeprav DPK SM za zgodovino nima teh pristojnosti, bi bilo vendar vredno premisliti tudi o tem, kako korelacijo dvigniti na raven izpred nekaj let.